

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Sandra Thunander
Miljöenheten
018-195113
sandra.thunander@lst.se

Beslut

1 (4)

2009-09-08

511-5403-09

Fastställande av skötselplan för naturreservatet Aspnäs i Heby kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Uppsala län fastställer med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, bifogad skötselplan (bilaga 1) för naturreservatet Aspnäs i Heby kommun.

Redogörelse för ärendet

Den gällande skötselplanen för Aspnäs fastställdes i samband med Länsstyrelsens reservatsbeslut 1992 (dnr 231-6007-92).

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd, ska den beslutande myndigheten fastställa en skötselplan för varje naturreservat. Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer (handbok 2003:3) bör beslutsmyndigheten löpande se över skötselplanernas aktualitet och revidera vid behov.

Under 2009 har Länsstyrelsen utarbetat ett förslag till ny skötselplan för naturreservatet Aspnäs. En ny skötselplan sändes ut på remiss den 7 maj 2009.

Svar på remissen har kommit in från Heby kommun (ingen erinran) samt från Tämnares Vattenråd. Länsstyrelsen har tagit del av samtliga skrivelser och framförda synpunkter har beaktats och i huvudsak inarbetats i skötselplanen.

Svar på kommentarer från Tämnares Vattenråd:

1)Tämnares Vattenråd föreslår handikappsanpassningar i reservatet.

Länsstyrelsen ser nu över vilka reservat i länet som är lämpliga att tillgänglighets/handikappsanpassa.

2)Tämnares Vattenråd påpekar avsaknaden av körbara vägar för brandbilar vid eventuell brand. Länsstyrelsen anser att det finns körbara vägar samt möjlighet för brandbilar att köra över åkrar vid eventuell brand och planerar inte några fler vägar inom reservatet.

3)Tämnares Vattenråd föreslår en kartläggning samt åtgärder för reservatets pumpstationer.

Eventuella åtgärder av dessa ska ombesörjas av markägare.

POSTADRESS 751 86 Uppsala GATUADRESS Hamnesplanaden 3

TELEFON 018-19 50 00 FAX 018-19 52 01

E-POST lansstyrelsen@c.lst.se WEBBPLATS www.c.lst.se

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut

2(4)

2009-09-08

511-5403-09

4) Tämnares Vattenråd föreslår en utredning av fiskerätt som förs in i skötselplanen.

En sådan utredning får göras separat om skötselplanen och behöver ej föras in i denna.

5) Tämnares Vattenråd föreslår en ändring under rubriken "stängsel och staket" för att underlätta för trafik till och från Hästängsudden.

Länsstyrelsen anser att det under rubriken "stängsel och staket" framgår att det är tillåtet att sätta upp stängsel i skötselområden som ska betas. Vid Hästängsudden finns redan betesstängsel. Därför anser länsstyrelsen inte några skäl till att ändra detta.

6) Tämnares Vattenråd anser att benämningen på "instängslad stig" till Gåsholmen ska ändras till traktorväg.

Länsstyrelsen anser att hagarna kan användas för traktorkörning. Det finns inga planer på att bredda vägen och därför kan "instängslad stig" stå kvar i beskrivningen.

7) Tämnares Vattenråd vill att vägen till Hästängsudden iordningställs samt att brygga anläggs.

Befintliga körvägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar inom reservatet får underhållas. Eventuellt underhåll av vägen till Hästängsudden ska ombesörjas av markägaren. Länsstyrelsen har inga planer på att anlägga brygga vid Hästängsudden. Enligt beslutet (231-6007-92) föreskrift A2 är det förbjudet att uppföra nya anläggningar. Om Tämnares Vattenråd ändå vill bygga en brygga så är det möjligt att ansöka om dispens för detta.

8) Tämnares Vattenråd vill att framtagandet av en ny vattendom samt åtgärder som ska vidtagas för beslut ska tas upp i skötselplanen. De anser även att medeldjupet ska dokumenteras och önskat djup anges.

Länsstyrelsen ser över möjligheterna att ompröva vattendomen. Att ompröva vattendomen är en dock en process som sannolikt kommer att ta lång tid. Förvaltarna är i behov av att skötselplanen fastställs för sitt fortsatta arbete. Att invänta en ny vattendom skulle medföra förseningar av planerade åtgärder i reservatet. Eftersom Länsstyrelsen regelbundet ser över skötselplaner och reviderar dessa vid behov kommer detta även att göras när processen om en ny vattendom är avslutad. Arbetet med Tämnares medeldjup gäller hela sjön och sker separat om skötselplanen.

9) Tämnares Vatteråd vill att ett arbete med provfiske i Tämnares ska genomföras.

År 2007 skedde provfiske. Provfiske i Tämnares är mycket omfattande och för närvarande planeras inga nya undersökningar.

Beslutet kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet. Se bilaga 2.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut

3(4)

2009-09-08

511-5403-09

I den slutliga handläggningen har deltagit naturvårdsdirektör Yvonne Aldentun, beslutande och naturvårdshandläggare Sandra Thunander, föredragande.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Yvonne Aldentun'.

Yvonne Aldentun
Naturvårdsdirektör

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Sandra Thunander'.

Sandra Thunander
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Skötselplan för naturreservatet Aspnäs
2. Hur man överklagar

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut

4(4)

2009-09-08

511-5403-09

SÄNDLISTA

Upplands ornitologiska förening, box 59, 75 103 Uppsala
Naturskyddsföreningen i Uppsala län, Lägerhyddsvägen 2, Hus 38, 752 37 Uppsala
Entomologiska föreningen i Uppland, c/o Evolutionsmuséets zoologiska avdelning,
Villavägen 9, 752 36 Uppsala
Evolutionsbiologiskt centrum, Uppsala universitet, Norbyvägen 18D, 752 36
Uppsala
SLU, Box 7070, 750 07 Uppsala
Skogsstyrelsen Region Svea, Portalgatan 2B, 754 23 Uppsala
Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala
Riksantikvarieämbetet, Kulturmiljöavdelningen, Landskapsenheten, Box 5405, 114
84 Stockholm
Upplandsstiftelsen, Box 26074, 750 26 Uppsala

HEBY KOMMUN, Tingsgatan 11, 744 88 Heby
Östervålas hembyggsförening, Mårtsbo 1, 740 46 ÖSTERVÅLA

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för
Aspnäs

2009-09-08

BILAGA 1
1(30)

Dnr. 511-9684-08
Dossienr: 0331-02-117

Skötselplan för naturreservatet

Aspnäs

Heby kommun

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för
Aspnäs

2009-09-08

BILAGA 1
2(30)

Dnr. 511-9684-08
Dossienr: 0331-02-117

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE.....	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL.....	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Administrativa data.....	4
Föreskrifter utöver reservatsbeslut.....	5
Naturvärdesbedömningar.....	5
Allmän beskrivning	6
Historisk och nuvarande markanvändning.....	7
Områdets bevarandevärden	8
Biologiska värden	8
Kulturhistoriska värden.....	10
Värden för friluftslivet	11
Prioriterade bevarandevärden	12
Beskrivning av byggnader	13
Intressen för allmänheten.....	13
Referenser.....	14
Publicerade skrifter	14
Källor från Internet.....	14
Kartmaterial	14
PLANDEL	15
Övergripande skötsel	15
Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel	16
Bränder.....	27
Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar	27
Byggnader och andra anläggningar.....	27
Stängsel och staket.....	27
Rensning av diken.....	27
Vassröjning	27
Jakt och fiske.....	27
Fauna- och floravård.....	28
Fornlämningar	28
Kulturlämningar.....	28
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	28
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	28
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	29
BILAGOR.....	30

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om bevarande av naturreservatets värden. Planens mål är långsiktiga medan åtgärdsförslagen avser en kortare period, ca 10 år. Skötselplanen ska således med bevarat syfte kunna justeras vid behov. Förslag till ändring av planen ska underställas länsstyrelsen för godkännande och fastställande.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att:

- Bevara området och dess naturvärden som kulturlandskap för att användas för allmänhetens friluftsliv.

Skötseln av naturreservatet ska leda till att:

- strandängarna och de trädklädda betesmarkerna restaureras och bevaras genom kontinuerlig beteshävd.
- skyddsvärda äldre ekar, tallar och aspar med skyddsvärd flora och fauna gynnas och bevaras.
- områdets mosaikartade struktur med en blandning av öppna strandängar, vassmiljöer, trädklädda betesmarker med inslag av grova träd, och lövdominerade skogspartier bevaras.
- livsmiljöer för hotade och missgynnade arter bevaras och förstärks.
- allmänhetens möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv stimuleras och, i den mån det inte strider mot bevarandeintressen, underlättas genom enkla anordningar.

BESKRIVNINGSDDEL

Administrativa data

Naturreservatets namn:	Aspnäs naturreservat
RegDOS ID:	2001904
Beteckning enligt Natura 2000:	Tämnaren väst SE0250175
Kommun:	Heby kommun
Församling:	Östervåla
Fastigheter:	Aspnäs 1:43, 0331: OUTR 4, 7
Markägare:	Privata
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Uppsala län
Fastighetsanknutna rättigheter:	Fastighetens andelar i samfälligheter är ej utredda
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget ca 5 km Ö om Östervåla och NV om Harbo. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga A.
Gräns:	Området har markerats med heldragen linje på bifogad reservatskarta, bilaga B.
Koordinat i rikets nät (RT90):	x = 6672934; y = 1583881
Fastighetskarta (Ekonomisk karta):	127 56, 12757, 127 46, 127 47
Terrängkarta (Topografisk karta):	12H SO, 12H NO,
Naturgeografisk region:	Skogslandskapet omedelbart söder om norrlandsgränsen (26)
Area - reservatet:	Totalt 1 253,3 hektar, varav landareal 188,0 ha

Area – Natura 2000: Totalt 2196,4 hektar

Markslag och naturtyp (ungefärliga arealer):

Barrblandskog med stort inslag av asp, mellan 40 - 100 år	6,5 ha
Ungskog (< 40 år) på fastmark med kvarlämnade lövträd	10,3 ha
Vatten, inkl. bladvass och strandvegetation	1149,5 ha
Öppen gräsmark (delvis igenväxande)	3,8 ha
Trädklädd betesmark	9,9 ha
Öppen ogödslad betesmark (naturbetesmark)	58,0 ha
Åkermark och f.d. åkermark	14,5 ha
Övrig mark	0,8 ha

Naturtyper enligt Natura 2000:

Västlig taiga, undergrupp naturlig gammal blandskog (9010) *	5,8 ha
Naturligt eutrof sjö med nate eller dybladsvegetation (3150)	1149,5 ha
Fuktäng med blåttåtel och starr (6410)	22,0 ha
Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen (6270)	3,5 ha
Trädklädd betesmark	9,9 ha

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s habitatdirektiv

Föreskrifter utöver reservatsbeslut

Aspnäs naturreservat ingår i Natura 2000-området med namnet Tämnnaren väst SE 0250175 enligt miljöbalken (MB) 7 kap 27 §. Enligt MB 7 kap 28a § ska åtgärder som eventuellt kan skada området anmälas till Länsstyrelsen och tillstånd måste ges från Länsstyrelsen eller annan högre myndighet innan åtgärden får utföras.

Aspnäs ingår även i ett större område klassat som riksintresse för naturvård (2001) och är därmed skyddat enligt MB 3 kap 6 §.

Fridlysta arter enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Fasta fornlämningar är skyddade enligt 2 kap lagen om kulturminnen m.m.

Naturvärdesbedömningar

Området ingår i ett större område som utpekats som riksintresse för naturvården 2001 och är utpekats som klass-1 objekt i Västmanlands läns naturvårdsplan. Den höga klassningen motiveras av strandängar, betade hagmarker och lövskog med intressant vegetation och delvis rik flora. Området har även ett geologiskt och zoologiskt värde (främst p.g.a. fågellivet) samt värde för friluftslivet.

Hela den västra strandlinjen utefter Tämnaresjön utgör ett våtmarksobjekt (U12H4G01) i VMI 1983 med naturvärdesklass 1, vilket inkluderar delar av Aspnäs naturreservat.

Tämnaresjön rankades som nummer 2 av 22 i en fågelinventering 1973 där Västmanlands läns fågelsjöar rangordnades utifrån ett vetenskapligt och socialt perspektiv. I inventeringen beräknades 29 arter regelbundet häcka i området. Tämnaresjön bedömdes även ha ett högt skyddsvärde som fågelsjö jämfört med andra sjöar i länet (5 av 67) med avseende på fiskätande fågelarters förekomst.

I Länsstyrelsens sammanställning av biotoper för den akut hotade vitryggiga hackspetten har Tämnaresjön med omgivande strandskogar utpekats som ett kärnområde (2005).

Allmän beskrivning

Aspnäs naturreservat utgörs av öppna, tidvis översvämmade strandängar och trädklädda betesmarker utmed nordvästra stranden av sjön Tämnaresjön. En stor del av själva sjön samt några mindre öar och skär ingår också i reservatet liksom två lövrika blandskogspartier och några mindre partier med åkermark. De flacka tidvis översvämmade strandängarna liksom de torrare partierna med trädklädd betesmark betas av nötkreatur och hyser en bitvis rik flora. Området är känt för sin fina vårblomning med stora bestånd av gullviva och många besöker området under denna tid.

I de nordöstra delarna har kraftiga avverkningar skett i syfte att restaurera det forna naturbeteslandskapet. Det efterföljande betet har dock inte kunna hålla efter det kraftiga lövuppslag som kommit därefter. Stora delar av dessa partier domineras därför idag av tät lövungskog.

Sjön Tämnaresjön är en grund näringsrik slättsjö med måttlig färgat vatten och god buffertkapacitet. Medeldjupet är ca 1,3 m. Sjön är sällan temperaturskiktad. Vattnet är ofta grumlat av uppvirvlande bottensediment. Sjön omges till stora delar av breda vassbälten. Sjön ingår i Uppsala stads dricksvattentäckt. Inga regelrätta provfiske har utförts i sjön men eftersom det fiskas flitigt i sjön finns uppgifter om att bl.a gädda, abborre, lake, mört, id och braxen förekommer i sjön. Enligt undersökningar som gjorts av vegetationen i sjön på 70-talet dominerade arter som bladvass, blomvass, säv, vit och gul näckros samt axslinga och vattenpest.

Tämnaresjön är en förstklassig fågellokal. Flera fågelarter med högt skyddsvärde häckar och rastar i anslutning till Tämnaresjön, vilket i många fall inkluderar Aspnäs naturreservat. Det gäller exempelvis rördrom, brunand, småfläckig sumphöna, skedand och trastsångare. Även törnskata, ortolansparv, skogsduva och göktyta kan påträffas i naturreservatet. Rovfåglar såsom havsörn, kungsörn, fjällvråk och bivrak är regelbundet observerade och häckar troligtvis i närområdet. På sensommaren ses ofta skräntärna fiskande i sjön och senare, i september och oktober, rastar stora mängder grågäss och tranor. Ännu något senare intas sjön av tusentals storskrakar.

Historisk och nuvarande markanvändning

Marken som ingår i Aspnäs NR har sedan länge tillhört Aspnäs gård. Den vackert belägna gården Aspnäs har anor från medeltiden och är kanske mest känd för sin välbevarade gårdskyrka från 1300-talet, Aspnäs kapell. Kapellet är byggt som en liten salkyrka i tegel, försedd med sakristia och vapenhus. Den sista gudstjänsten hölls 1796, varefter kapellet fick tjänstgöra som spannmålsmagasin och fårhus. Efter en omfattande restaurering 1962 används det åter som kyrka.

Tämnaren har sänkts i etapper, sammanlagt ca en och en halv meter från 1870-talet fram till 1953. Större delen av dagens strandängar låg fram till sjösänkningen på 1870-talet under vatten eller utgjorde sankmark med vass. Längs stigen som leder från kyrkan ut mot Abborrholmen finns en minnessten i granit rest till minne av sjösänkningsföretaget. Sydväst om denna sten finns en inskription i berget med lydelsen S.G.U 1863. Det vågräta strecket som är inritat mellan S.G.U och 1862 visar sannolikt vattenståndet år 1862 före Tämnarens sänkning. Syftet med sjösänkingsföretaget var att skapa mer odlingsbar mark men sjösänkning kom så småningom också att innebära en ökad igenväxning av stränderna. På Häradskartan från 1905-1911 går det att utläsa att stora delar av dagens strandängar utgjorde våtmark med vass. De partier som idag utgör trädklädd betesmark är på Häradskartan markerad som stenbunden mark med enskilda träd. I de norra delarna var de låglänta partierna uppodlade. Under 1900-talet har området betats till och från av nötkreatur men med stor variation i betestryck. Under andra hälften av 1900-talet var betestrycket relativt lågt varför stora delar av tidigare öppna betesmarker växte igen. Det går att utläsa från den gamla ekonomiska kartan från 50-talet där man ser att stora delar av området är täckt av skog.

Aspnäs egendom inköptes i början av 1970-talet av Stiftelsen för naturskydd och friluftsliv i Västmanlands län för att säkerställa ett rekreationsområde samt mark för en planerad stugby. Området skyddades 1973 som naturreservat. Gränsen för naturreservatet ändrades 1982 då stugbyn inte längre var aktuell. Under slutet av 1990-talet genomfördes en större restaureringsinsats och stora delar av skogen avverkades i syfte att skapa öppna trädbärande betesmarker inom Aspnäs naturreservat. Sedan 2004 har Aspnäs gård en ny ägare som byggt ut och moderniserat mjölkproduktionen till en förstklassig enhet på 250 mjölkande kor samt ungdjur. Det är främst ungdjuren och rekryteringskor som betar strandängarna och backarna idag.

Tämnaren har som ovan nämnts sänkts i etapper, sammanlagt ca en och en halv meter från 1870-talet fram till 1953. År 1977 höjdes vattenståndet återigen med 0,2 meter. Efter vattenståndshöjningen kollapsade all flytbladsvegetation och undervattenvegetation samt inom vissa områden, stora delar av vassbältena. Undervattensvegetationen återkom i form av slingerväxter (*Myriophyllum*) i hela den centrala delen av sjön under 1980-talet. Dessutom utvecklades massiva näckrosbälten i de tidigare vassområdena. Under sena 1990-försvann emellertid slingerväxterna nästan helt.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

(Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.)

Naturvärdena i området är idag främst knutna till den mosaikartade miljön med en blandning av öppna tidvis översvämmade strandängar, trädklädda betesmarker, lövrika skogspartier, inslaget av buskrika miljöer, vassbälten och den näringsrika sjön med rik flytbladsvegetation som Tämnnaren utgör. Floran på de betade gräsmarkerna är bitvis artrik med förekomst av hävdgynnade arter såsom, ängsnycklar, brudbröd, gullviva, gulmåra, ängsvädd, stor blålocka, stagg, gökärt, jungfrulin, rödklöver, vårbrodd, höskallra och smultron.

I de trädklädda betesmarkerna finns ett antal stora grova ekar som har högt skyddsvärde. En av dessa har flera håligheter med förekomst av mulm och på två andra finns inslag av död ved. I de trädklädda betesmarkerna växer även flera riktigt gamla och grova tallar. På flera av dessa växer signalarten talticka. På två av tallarna nära den gamla ängsladan syns de karaktäristiska kläckhålen efter den skyddsvärda arten reliktböck. Reliktböcken är en skalbagge som är beroende av grovbarkiga tallar i solexponerade lägen. Inom området finns även många grova aspar varav flera med riklig förekomst av håligheter. Vid Abborrholmen finns två aspar på vilka den missgynnade laven småflikig brosklav växer. Småflikig brosklav växer ofta högt upp i kronorna på äldre aspar. Arten är ljusälskande och tycks kräva hög humiditet, varför den ofta återfinns invid sjöar och vattendrag.

Fågelfaunan i området är ovanligt rik och hyser flera häckande och rastande skyddsvärda arter. Några av dessa är främst knutna till Tämnnaren med dess näringsrika vatten med god tillgång på flytbladsvegetation och vassbälten. Till dessa hör snatterand, brunand, rördrom, brun kärrhök, sångsvan, trana, fisktarne och trastsångare. Skedand och småfläckig sumphöna häckar också inom området och är delvis knutna till de tidvis översvämmade strandängarna. Det mosaikartade landskapet invid sjön med de betade strandängarna, buskmarker och lövträdsrika miljöer med förekomst av död ved och hålträd gynnar flera skyddsvärda arter såsom, rosenfink, törnskata, ortolansparv, göktyta, skogsduva och entita. De tre sistnämnda arterna är hålhäckare och är helt beroende av förekomst av gamla lövträd med lämpliga bohål. Sommaren 2008 häckade sommargylling i området. Sommargylling har annars en sydlig utbredning och anses starkt hotad. Sommargylling trivs i mosaikmiljöer av täta skogsdungar, öppna marker och småvatten med rik undervegetation. Det sistnämnda anses särskilt viktigt för att arten skall trivas. Bivråk, spillkråka och mindre hackspett är andra skyddsvärda arter som häckar eller har häckat i området. Dessa arter är mer knutna till de lövrika högproduktiva skogsmiljöerna som finns inom området. Tämnnaren är även en viktig rastlokal för flera arter. Sångsvan, trana, sädgås och salskrake är några av de rastande skyddsvärda arterna som till delar uppehåller sig inom Aspnäs naturreservat.

Andra djur, växter och svampar är relativt dåligt undersökta i området. Med tanke på områdets mosaikartade stuktur är det mycket sannolikt att området hyser en rik och intressant insektsfauna.

Skyddsvärda arter:

Fåglar

<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	trastsångare	NT
<i>Anas clypeata</i>	skedand	NT
<i>Anas strepera</i>	snatterand	F
<i>Anser fabalis</i>	sädgås	NT, F
<i>Aythya ferina</i>	brunand	NT
<i>Botaurus stellaris</i>	rördrom	NT, F
<i>Carpodacus erythrinus</i>	rosenfink	NT
<i>Circus aeruginosus</i>	brun kärrhök	F
<i>Columba oenas</i>	skogsduva	NT
<i>Cygnus cygnus</i>	sångsvan	F
<i>Dendrocopos minor</i>	mindre hackspett	NT
<i>Dryocopus martius</i>	spillkråka	F
<i>Emberiza hortulana</i>	ortolansparv	VU, F
<i>Grus grus</i>	trana	F
<i>Jynx torquilla</i>	göktyta	NT
<i>Lanius collurio</i>	törnskata	NT, F
<i>Mergellus albellus</i>	salskrake	NT, F
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	nötkråka	NT
<i>Oriolus oriolus</i>	sommargylling	EN
<i>Parus palustris</i>	entita	NT
<i>Pernis apivorus</i>	bivråk	EN, F
<i>Porzana porzana</i>	småfläckig sumphöna	VU, F
<i>Sterna hirundo</i>	fisktärna	F

Skalbaggar

<i>Nothorhina punctata</i>	reliktböck	NT, s
----------------------------	------------	-------

Kärlväxter

<i>Dactylorhiza incarnata</i>	ängsnycklar	§
<i>Goodyera repens</i>	knärot	§, s
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	§, s
<i>Platanthera bifolia</i>	nattviol	§
<i>Primula veris</i>	gullviva	§
<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär	s

Lavar

Ramalina sinensis småflikig brosklav NT, s

Svampar

Phellinus pini tallticka s

Teckenförklaring:

- F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen 2005
§ = Arten är fridlyst i Sverige
P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan år 2005:

CR = Critically endangered	Akut hotad
EN = Endangered	Starkt hotad
VU = Vulnerable	Sårbar
NT = Near threatened	Missgynnad
DD = Data deficient	Kunskapsbrist

Geovetenskapliga värden

Tämnaren tillförs vatten främst till den södra delen via Sörsjön samt via Lindbrobäcken, Åbyån och andra mindre bäckar och diken. Avrinningsområdet utgörs av 61 % skogsmark, 24 % åker- och ängsmark, 9 % våtmark och 6% sjöar. Morän är den dominerande jordarten i området. Det finns även partier med åkerlera. Bergrunden kan anses som geologiskt intressant då här finns inslag av diabas och marmorförekomster.

Kulturhistoriska värden

Det finns en känd fornlämning inom området. Det utgörs av en minnesten
Utdrag ur formminnesarkivet:

raä Östervåla 5:1 Minnesten, granit ca 3.15 m h, vid basen 1,2 br. Fronten har följande förgyllda inskription: SJÖN TEMNAREN / SÄNKNING / 1871-1878 / FÖRFÄDERS TANKE / VERKLIGHET BLEF / TILL MINNE RISTAS / LEDANDE MÄNNENS / NAMN/ A. HAMILTON K. TH. TOTTIE / G. BENEDICKS. På stenens sydsida kan nedtill läsas i svart färg: LÄGSTA / VATTENSTÅND / 1862 METER / 1896 METER / UNDER DETTA MÄRKE. 3,75 m VSV om minnestenens SV hörn är en inristning i bergsluttning av följande lydelse S. G. U. / - / 1862. Det vågräta strecket mellan SGU och 1862 visar sannolikt vattenståndet år 1862 före Tämnarens sänkning.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för Aspnäs

2009-09-08

BILAGA 1
11(30)

Dnr. 511-9684-08
Dossiernr: 0331-02-117

Reservatet utgörs av mark som sedan länge hävdats. Stora delar, framför allt i den norra delen, har även varit uppodlade och man kan ganska tydligt skönja de gamla åkermarkstrukturerna i terrängen. I området finns några gamla odlingsrösen som vittnar om denna tid. I norra delen, se karta bilaga D finns en gammal husgrund. Byggnaden finns inte markerad på den gamla ekonomiska kartan från 50-talet och inte heller på häradskartan så grunden kan vara äldre än så. Inom området väster om Sågviken finns en äldre timrad ängslada. Ladan finns markerad på häradskartan från 1905. Ladan har tyvärr mist delar av sitt ursprungliga utseende då man har ersatt de understa stockvarven med betong någon gång under senare delen av 1900-talet.

Från kyrkan utgår en stig som leder in i reservatet i sydvästlig riktning. Stigen går förbi den plats där den Heliga Birgitta enligt tradition sägs ha haft sina minnesstunder under vistelsen på Aspnäs. Östervålas hembygdsförening har rest en minnesten på platsen, se markering på karta, bilaga D.

Värden för friluftslivet

Reservatet har höga värden för friluftslivet. Området är lättillgängligt för friluftsliv då det är nära från den allmänna vägen som går mellan Månkarbo och Östervåla. Från denna väg är det skyltat till Aspnäs kapell. Det finns en bra entrépunkt invid kyrkan med en stor parkeringsplats där även information om naturreservatet finns. Härifrån utgår en stig åt sydöst ner mot Abborrholmen där det finns bänkbord. En annan stig leder söderut ner till en mindre badplats på Gåsholmen. Badplatsen är utstängslad ur beteshagen och här finns badbrygga, grillplats och vedförråd. En tredje stig leder in i reservatet åt sydväst förbi minnesstenen över den heliga Brigittas böneplats och vidare mot Gamla Aspnäs. Man kan även gå in i reservatet norr om Aspnäs gård. En väg leder där in i reservatet öster om Ekviken. Följer man denna väg kan man ta sig ut till båtplatsen vid Hästängsudden.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 - 19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

Reservatet erbjuder trevliga promenadvänliga strandängar. Strandängarna har en fin flora och är bitvis artrik. Vårblomningen med den rika förekomsten av gullviva är allmänt känd och området är därför mycket välbesökt under vårmånaderna. Fina utblickar över Tämnaren erbjuds från höjdparterna inom området samt från Gåsholmen, Abborrholmen och Hästängsudden med möjlighet att skåda fågel. Området utnyttjas av många som utgångsplats för långfärdsskridskoåkning och isfiske på vintern. Minnestenen över sjösänkningen som ligger invid stigen ut mot Abborrholmen och stenen till minne av Heliga Birgittas böneplats kan ses som två målpunkter för friluftslivet.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	Fuktängar med blåttåtel eller starr, trädklädd betesmak, naturligt eutrof sjö med nate eller dybladsvegetation	
Strukturer:	Gamla grova ekar, solexponerad tall, grova lövträd med håligheter	
Växt-, svamp- och djursamhällen:	Strandäng, hålhäckande fåglar samt sjö- och strandängsfåglar	
Arter:	<i>Nothorhina punctata</i> <i>Anas clypeata</i> <i>Anas strepera</i> <i>Aythya ferina</i> <i>Botaurus stellaris</i> <i>Carpodacus erythrinus</i> <i>Circus aeruginosus</i> <i>Columba oenas</i> <i>Cygnus cygnus</i> <i>Emberiza hortulana</i> <i>Grus grus</i> <i>Jynx torquilla</i> <i>Lanius collurio</i> <i>Mergellus albellus</i> <i>Parus palustris</i> <i>Pernis apivorus</i> <i>Porzana porzana</i> <i>Sterna hirundo</i> <i>Ramalina sinensis</i> <i>Oriolus oriolus</i>	reliktböck skedand snatterand brunand rördrom rosenfink brun kärrhök skogsduva sångsvan ortolansparv trana göktyta törnskata salskrake entita bivråk småfläckig sumphöna fisktärna småflikig brosklav sommargylling
Friluftsliv:	Naturupplevelse, fågelskådning, kulturlandskap	

Beskrivning av byggnader

Byggnadernas läge framgår av bilaga D.

1. Ängslador	En timrad ängslada, troligen uppförd före 1900. Har mist delar av sitt ursprungliga utseende då de nedersta stockvarven ersatts av betong. Tegeltaket är i dåligt skick.

Intressen för allmänheten

Reservatet är tillgängligt för allmänheten. Reservatet nås med bil, ta av vid skylt mot Aspnäs kapell från väg mellan Östervåla och Måkarbo. En parkeringsplats finns inom reservatet. En badplats och två grillplatser med tillhandahållen ved finns i området.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för Aspnäs

2009-09-08

BILAGA 1
14(30)

Dnr. 511-9684-08
Dossienr: 0331-02-117

Referenser

Publicerade skrifter

- Brunberg, A-K. & Blomqvist, P. 1998: Vatten i Uppsala län 1997. Upplandsstiftelsen, rapport nr. 8 1998.
- Ehnström, B. 2002: Faktablad: *Nothorhina punctata* – reliktböck. ArtDatabanken, SLU.
- Per- Anders Esseen 1984. Rev. Janolof Hermansson & Svante Hultengren 1999 Faktablad: *Ramalina sinensis* – småflikig brosklav. ArtDatabanken.
- Gärdenfors, U. (ed.) 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005 - The 2005 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Länsstyrelsen i Västmanlands läns Naturvårdsplan. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv
- Länsstyrelsen i Västmanlandslän, 2001: Sjöar i Västmanlands län. En sammanställning av befintlig kunskap om Västmanlands större sjöar. Miljöenheten 2001 Nr 2.
- Nitare, J. (ed.) 2000. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Nordiska ministerrådet, 1984.: Naturgeografisk naturindelning av Norden.

Källor från Internet

- Artdatabanken, artportalen, rapporteringssystem för fåglar, november 2008
- Jordbruksverket, Ängs och betesmarker i databasen Tuva, Östervåla församling 2008
- Riksantikvarieämbetet, 1980: Fornlämningsregister – fornsök Östervåla socken, 2008..
- SLU, Våtmarksinventeringen, VMI 2008

Kartmaterial

- Lantmäteriets digitala häradskarta. Bladnamn Östervåla J112-91-15b Kartlagd 1905-19011.
- Gamla ekonomiska kartan, Fågelsta J133-12H4g62

Övriga

Tämnarens Vattenråd

PLANDEL

Övergripande skötsel

Skötseln skall anpassas så att skyddsvärda fåglar knuten till strandängar skall gynnas. I vissa partier kan det därför med hänsyn till fågelfaunan vara befogat med sent betespåsläpp för att minska risken för trampsador på bon och ungar. En utökad blå bård skall efterstävas vilket åstadkoms genom högre betestyck. Ökad heterogenitet i vassbältena med ökad flikighet och förekomst av små öppna partier är också att föredra. Det är dock viktigt att vassberoende arter såsom rördrom och brun kärrhök får tillräckligt sammanhängande partier av vass att häcka i på de ställen de förekommer. Skötseln skall också leda till att områdets mosaikartade struktur bevaras så att den skyddsvärda fågelfauna som är knuten till denna skall kunna fortleva i området. En god blandning mellan stora öppna strandängspartier kombinerat med partier av trädbevuxna betesmarker och rena lövrika skogspartier med rika brynmiljöer skall efterstävas.

Det är inte fastställt hur frekvent de prioriterade arterna förekommer inom skötselområdena. Därför kan man i dagsläget inte precisera ”gynnsamt tillstånd” eller bevarandemål för prioriterade arter annat än att de ska finnas kvar inom reservatet på lång sikt. Detta gäller även för typiska arter vilka per definition används för att fastställa om gynnsam bevarandestatus råder för en viss naturtyp. Mer mätbara mål för prioriterade och typiska arter kan utformas vid sidan av skötselplanen, när man får mer kunskap om deras förekomst och numerär.

Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel

Reservatet har delats upp i 12 skötselområden. För avgränsning av områdena A-J, se skötselområdeskarta, bilaga C. Bevarandemål som även finns med i bevarandeplan markeras med *.

Skötselområde A: Strandnära betesmark – 58,0 ha

Beskrivning: Strandnära öppen betesmark bestående av öppna delvis översvämmade strandängar samt öppna ängspartier på torrare bitvis stenbunden mark. Naturtyperna varierar mellan fuktängar med blåttåtel och starr, silikatgräsmarker nedanför trädgränsen och annan naturbetesmark. Skötselområdet inkluderar till delar även vasspartierna utanför strandängarna. Inom området finns några stenbundna partier med inslag av äldre tallar, asp och björk. Här och var förekommer stenbundna backar med mycket en och andra buskar.

Bevarandemål: Öppen betesmark med hävdgynnad flora och fauna. Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen fuktängar med blåttåtel och starr (6410) uppgår till minst 22 hektar.*
- Arealen artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen (6270) skall uppgå till minst 3,5 ha.*(omformulerad)
- Arealen övrig välbetad eller slagen gräsmark är minst 32,8 ha. *
- Träd- och buskskiktets täckningsgrad är max 1 %.* Inom vissa utpekade torrare stenbundna partier kan man dock tillåta mer

2009-09-08

Dnr. 511-9684-08
Dossienr: 0331-02-117

bärande buskar upp till en täckningsgrad på 10-15 % för att gynna arter som t ex törnskata och rosenfink.

- Medelvegetationshöjden ska vid vegetationsperiodens slut vara mellan 5 - 10 cm.
- I 50 provytor (à 0,25 m²) per naturtyp skall det sammanlagt finnas minst 10 typiska arter för respektive naturtyp. Typiska arter kärlväxter ska finnas representerade i minst 50 % av provytorna. Exempel på typiska arter för artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen är blåsuga, gullviva, kattfot, klasefibbla, backnejlika, liten blåklocka, brudbröd, backsmultron, ormrot, prästkrage, rödkämpe, skullror, nattviol, jungfrulinarter, vårfingerört och ängsvädd.
- Minst 3 typiska fågelarter för naturtypen fuktängar med blåtåtel eller starr häckande inom området, t ex skedand, årtä, bläsand, kornknarr, småfläckig sumphöna, storspov eller gulärta.

Skötselåtgärder: Restaurering: Røj bort oönskad igenväxningsvegetation som växer på den öppna betesmarken. Spar en del nyponbuskar och enar som växer intill stenar och hällar. På några utvalda torrare stembundna partier kan bärande buskar tillåtas upp till en täckningsgrad på 10-15 % för att gynna insektsfaunan och arter såsom törnskata och rosenfink.

På Hästängsudden röjs huvuddelen av alla rotuppslag bort. Enstaka unga lövträd av rönn och löv sparas. Hasselbuskarna sparas och även enar och rosenbuskar som växer invid hällar och stenar. Det täta aluppslaget utefter strandkanten glesas ut successivt i minst 3 röjningsomgångar. Lämna hela albuketter kvar och minst 1/3 av det totala uppslaget vid första röjningen. Allt ris samlas ihop och förs bort eller bränns på utvald plats.

Betesputs med hjälp av lättare maskin kan vidtas vid behov i partier med mycket gammal förna och stor tuvbildning. Körning skall ej ske i alltför blöta partier eller under tider på året då marklagret är luckert så att markskador lätt uppstår.

Området fällindelas efter framtagna betesplaner för att få till en effektiv hävd.

En 4-5 meter bred bro alternativt brotrumma kan läggas över de stora diken för att djur och ev. traktor skall kunna passera lättare.

Löpande: Hävd genom bete av främst nötkreatur. Bete med nötkreatur kan kompletteras med bete av hästar och får för att få till en effektivare hävd. Sent betespåsläpp kan vara motiverat på vissa partier för att minska risken för trampsador på bon och ungar av särskilt skyddsvärda häckande fåglar som häckar i anslutning till strandängarna.

Skötselområde B: Trädklädd betesmark - 9,9 ha

Beskrivning: Trädklädd betesmark med inslag av äldre grov ek, asp och tall. I delområdet öster om kyrkan längs stigen som leder ner till Abborrholmen växer de grövsta träden. Här växer många riktigt gamla tallar varav det växer tallticken på flera. I detta område finns även de grövsta ekarna varav en med en diameter upp emot 180 cm samt en med håligheter och mulm.

Abborrholmen har inte betats de senaste åren och har i delar vuxit igen med lövsly och busk. Här finns ett antal riktigt grova aspar och förekomst av småflikig brosklav.

Bitvis är fältskiktet artrikt med förekomst av hävdgynnade arter såsom smultron, vårbrodd, stor blåklocka, gulmåra, gullviva, backnejlika och jungfrulin.

Bevarandemål: Trädklädd betesmark med inslag av grova träd och död ved. Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen trädklädd betesmark är minst 9 ha.
- Krontäckningen av träd är mellan 30 - 60%.
- Det skall förekomma minst 5 grova träd och 10 rekryteringsträd (se definition i uppföljningsmanual för gräsmarker).
- Igenväxningsvegetation med buskar och småträd förekommer inom 4 m från kronan vid högst 1 av de grova träden (se definition i uppföljningsmanual för gräsmarker).
- Minst 5 karaktäristiska arter ska kunna återfinnas spritt i skötselområdet. Exempel på karaktäristiska arter: gökärt,

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för
Aspnäs

2009-09-08

BILAGA 1
19(30)

Dnr. 511-9684-08

Dossier: 0331-02-117

backsmörblomma, ängsskära, ängsvädd, stor blåkllocka, kattfot, svinrot, bitterlav, gulpudrad spiklav, ekspik, skärelav, allélav, slånlav, oxtungesvamp och svavelticka.

Skötselåtgärder: Restaurering: Kapa (topphugg) några av de "stångekar" som finns i området för att möjliggöra att en mer spärrgrening krona bildas.

På Abborrholmen glesas uppväxande lövsly och buskskiktet ut successivt genom upprepad manuell röjning vid helst 3 röjningstillfällen fördelade på 3 år. Lämna minst 1/3 vid första röjningstillfället. Se till att skapa små luckor där djuren kommer åt att beta som sedan successivt utvidgas. Spara utvalda ungträd av främst asp, ek, rönn eller björk som kan utgöra rekryteringsträd. Spara några grupper med äldre bärande buskar såsom enbuskar och rosenbuskar invid stenbundna partier.

Löpande: Kontinuerligt bete av nötdjur eventuellt kompletterat med får. Abborrholmen kan betas av enbart får. Grova träd hålls fria från igenväxningsvegetation minst 4 meter från kronans yttre del. Önskad igenväxningsvegetation röjs också bort löpande i hela området.

Skötselområde C: Trädklädd betesmark, restaureringsmark – 8,6 ha

Beskrivning: Område med backar som tidigare varit skogsklädda där i dag endast enstaka äldre träd av asp, björk, ek och sälk finns kvar. I övrigt har området växt igen med tät lövungskog. Fältskiktet är örttrikt med inslag av hävdgynnade arter såsom gullviva, blåkllocka, smultron, gulmåra, rödklint, vårbrodd, getrams och höskallra.

Bevarandemål: Trädklädd betesmark med förekomst av grova lövträd och hävdgynnad flora.
Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen trädklädd betesmark är minst 8 ha.
- Krontäckning av träd är mellan 30 - 70 %.
- Minst 5 karaktäristiska arter ska kunna återfinnas spritt i skötselområdet. Exempel på karaktäristiska arter: gökärt, backsmörblomma, ängsskära, ängsvädd, stor blåkllocka, kattfot, svinrot, bitterlav, gulpudrad spiklav, ekspik, skärelav, allélav, slånlav, oxtungesvamp och svavelticka.
- Det skall på sikt finnas en god spridning i trädålder och dimension.

Skötselåtgärder: Nyskapande: Stängsla in och skapa ny betesfälla i den östra delen.

Restaurering: Restaureringen av området skall ske på lång sikt.

Området röjs/gallras i minst två omgångar under 10 år.

Röjning/gallring inriktas på att gagna naturvärdena, stor variation i gallringsstyrka är därför att föredra. Röjning sker med tyngdvikt på

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 - 19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

2009-09-08

Dnr. 511-9684-08
Dossienr: 0331-02-117

låg gallring och i första omgången tas max 50 % av stamantalet ut. Gynna ädellöv, men även rönn, sälk och asp. Lämna alla hasselbuskar och vissa enar och nyponbuskar invid stenbundna partier. Skapa små luckor där lövuppslaget är glest så att djuren kommer åt att beta. Det är viktigt att få till ett högt betestryck direkt efter utförd röjning så att nytt lövuppslag kan undvikas i möjligaste mån.

Utvidga de öppna ytorna successivt allt eftersom ett mer välhävdat fältskikt uppnås på de öppna ytorna. En andra röjningsomgång vidtas efter ca 5 år då 50 % av återstående stamantal röjs bort. Allt bortröjt material fraktas bort eller bränns på utvald plats inom området.

Löpande: Kontinuerligt bete av nötdjur, eventuellt kompletterat med häst eller får. Röjning av oönskad igenväxningsvegetation vidtas kontinuerligt på de öppna ytorna.

Skötselområde D: Björkhage 1,15 ha

Beskrivning: Tät lövungskog och videbuskage på fuktig mark av högörtstyp. Trädsiktet domineras av björk och al. I kanten på området finns ett brett dike som periodvis leder stora vattenmängder.

2009-09-08

Dnr. 511-9684-08
Dossienr: 0331-02-117

Bevarandemål: Gles björkhage med inslag av död ved och hålträd samt välhävdad grässvål.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen björkhage utgör 1,5 ha
- Träd och buskskiktets täckningsgrad är max 30 %

Skötselåtgärder: Nyskapande: På sikt kan området stängslas in så att det ingår i intilliggande betesfålla.

Restaurering: Ringbarkning av 10 % av björkarna. På sikt kan försiktig luckhuggning göras i omgångar allt eftersom djuren åstadkommer ett väl avbetat fältskikt i de skapade luckorna. Lämna al i de fuktigaste partierna annars finns risk för rikligt rotuppslag. Røj bort videbuskagen. Betesputsning med hjälp av lättare maskin kan genomföras på de öppna partierna.

Löpande: Inga åtgärder prioriteras i detta område. Om möjligt bete av nötkreatur och røjning av oönskad igenväxningsvegetation på sikt.

Skötselområde E: Västlig Taiga, blandskog – 3,5 ha

Beskrivning: Lövrik blandskog av lågörtstyp. Delar av området närmast Tämnamnen utgörs av svämskog. Medelåldern är ca 70 år och trädskiktet är relativt enskiktat.

Bevarandemål: Flerskiktad lövrik blandskog med gott om död ved och hålträd. Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen västlig taiga utgör 3,5 ha.
- Död ved förekommer med en total volym av minst 20 m³/ha sett över hela området och finns representerad i 4 nedbrytningsstadier.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder.

Skötselområde F: Västlig taiga –2,3 ha

Beskrivning: Barrblandskog av lågörtstyp med stor andel löv i den södra delen. I vissa delar är skogen av svämskogstyp. Trädskiktet är flerskiktat i såväl ålder som höjd och dimension. Det finns en allmän förekomst av död ved.

Bevarandemål: Flerskiktad barrblandskog med gott om död ved och hålträd. Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

2009-09-08

Dnr. 511-9684-08
Dossier: 0331-02-117

- Arealen västlig taiga utgör 2,3 ha
- Död ved förekommer med en total volym av minst 20 m³/ha sett över hela området och finns representerad i 4 nedbrytningsstadier.
- Grundyteandelen av lövträd skall utgöra minst 60 % sett utifrån hela ytan.

Skötselåtgärder: Löpande: Viss röjning av ung gran av igenväxningstyp kan vidtas i de södra delarna vid behov.

Skötselområde G: Åkermark – 14,5 ha

Beskrivning: Åkermark. Längst körvägen växer en allé av gamla björkar.

Bevarandemål: Åkermark med förekomst av åkerogräs. Välbevarad allé med förekomst av äldre björkar.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Minst 2 arter av typiska åkerogräs förekommer i området.
- Minst hälften av träden i björkallén består av gamla äldre träd.

Skötselåtgärder: Restaurering: Plantera in nya björkar i allén där sådana försvunnit.

Löpande: Håll björkallén fri från igenväxande träd och buskar.

Skötselområde H: Öppen gräsmark – 0,1 ha

Beskrivning: Utstängslat område med artrik silikatgräsmark iordningställd för friluftslivet

Bevarandemål: Öppen gräsmark utan förekomst av igenväxningsvegetation.

- Träd och buskskiktets täckningsgrad är max 1 %.*
- Medelvegetationshöjden ska vid vegetationsperiodens slut vara mellan 5 - 10 cm.

Skötselåtgärder: Löpande: Området hävdas genom årlig slåtter eller klipps löpande med gräsklippare. Om området sköts med hjälp av slåtter skall det slagna gräset avlägsnas från området senast en vecka efter slåtter. Röj bort uppslag av oönskad buskvegetation vid behov.

Skötselområde I: Triviallövskog med inslag av ädellöv – restaureringsmark - 5,6 ha

Beskrivning: Åkerholmar där kraftig avverkning har skett. Enstaka träd av asp, björk och tall har lämnats och ett kraftigt slyuppslag har växt upp.

Bevarandemål: Flerskiktad triviallövskog med inslag av grova ädellövträd.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen triviallövskog med ädellövinslag utgör minst 4 ha.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för Aspnäs

2009-09-08

BILAGA 1
23(30)

Dnr. 511-9684-08
Dossier: 0331-02-117

- Grundyteandelen av lövträd skall utgöra minst 70 % sett utifrån hela ytan varav 10 % skall utgöras av ädellöv.
- Död ved förekommer med en total volym av minst 20 m³/ha sett över hela området och finns representerad i 4 nedbrytningsstadier

Skötselåtgärder: Restaurering: Försiktig röjning/gallring i minst 3 omgångar med cirka 3-5 års mellanrum. Vid gallring gynnas löv, i första hand ädellöv och i andra hand rönn, sälg och asp. Röjning inriktas på att gagna naturvärdena, stor variation i gallringsstyrka är därför att föredra. Röjning sker med tyngdpunkt på låggallring och i första omgången tas max 50 % av stammantalet ut.

Löpande: Röjning av ung gran och oönskad igenväxningsvegetation. Området kan betas.

Skötselområde J: Naturligt eutrof sjö med småöar och skär – 1149,5 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgör en större del av den näringsrika slättlandssjön Tämnaren. Sjön har måttligt färgat vatten och god buffertkapacitet. Medeldjupet är ca 1,3 m. Sjön är sällan temperaturskiktad. Vattnet är ofta grumlat av uppvirvlande bottensediment. Sjön omges till stora delar av breda vassbälten. Bl.a. Gädda, abborre, lake, mört, id, gös och braxen förekommer i sjön. Enligt lokala uppgifter finns även ål, som vandrar från havet och från sjön Toften. Enligt undersökningar som gjorts av vegetationen i sjön på 70-talet dominerade arter som bladvass, blomvass, säv, vit och gul näckros samt axslinga och vattenpest.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 -19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

2009-09-08

Dnr. 511-9684-08
Dossienr: 0331-02-117

Tämnaren är en förstklassig fågellokal med många skyddsvärda häckande och rastande fåglar. Skötselområdet innefattar även de öar och skär som finns inom avgränsningen.

- Bevarandemål:** Naturligt eutrof sjö med rik fågelfauna
Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:
- Arealen naturligt eutrofa sjö med nate eller dybladsvegetation utgör 1 149,5 ha.*
 - pH värdet för sjön skall vara >7 och totalfosforhalten mellan 25 och 125 ug/l.*
 - I området skall det finnas minst 1 skär/ö som är lämplig häckplats för kolonihäckande vattenfåglar.
 - Minst 1-5 par av de skyddsvärda fågelarterna fisktärna, svarttärna, snatterand, brunand, årtä, trastsångare, rördrom och brun kärrhök häckar årligen i området.
 - I området skall minst 50-100 individer av de skyddsvärda fågelarterna trana, sångsvan, sädgås, salskrakar årligen rasta.

Skötselåtgärder: Nyskapande: Undersök om röjning på några mindre öar behövs så att de inte växer igen till förmån för arter såsom fisktärna och snatterand.

Löpande: Eventuell röjning av öar.

Skötselområde K: Byggnader

(Se även "Beskrivning av byggnader" s 12 och bilaga D för byggnadernas lägen.)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för Aspnäs

2009-09-08

BILAGA 1
25(30)

Dnr. 511-9684-08

Dossier: 0331-02-117

- Beskrivning:** 1. Gammal timrad ängslada. Tegeltaket är trasigt. Läckaget i taket har orsakat mindre fuktskador på timret.
- Bevarandemål:** Ängslada i gott skick med delar av det traditionella utseendet bevarat.
- Skötselåtgärder** Restaurering: Laga tegeltaket alternativt byt ut till plåt. Måla byggnaden i traditionell Falu rödfärg. Forsla bort gammal taggtråd och annat skräp som ligger spritt runt byggnaden
- Löpande: Underhåll av ladan och röjning runt byggnaden

Skötselområde L: Friluftsliv

(Se bilaga D för friluftsanordningarnas/-anläggningarnas läge.)

- Beskrivning:** Det finns en parkeringsplats invid Aspnäs kapell. Här finns även tillgång till WC.
- Reservatsskyltar finns invid parkeringsplatsen, vid båtplatsen på Hästängsudden och vid höjdpartiet på Gåsholmen.
- En instängslad stig går från Aspnäs kapell ner till grillplatsen på Björkholmen. En annan stig går från Aspnäs kapell västerut förbi den Heliga Brigittas böneplats och vidare mot Gammal Aspnäs. Denna stig är bitvis mycket otydlig i terrängen. En tredje stig går från Aspnäs kapell mot Abborrholmen. Även denna stig är

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 -19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för Aspnäs

2009-09-08

BILAGA 1
26(30)

Dnr. 511-9684-08
Dossienr: 0331-02-117

instängslad så att inga djur kan passera. Det finns enklare badmöjligheter på Gåsholmen och Björkholmen.

En båtplast med vindskydd och grillplats samt vedförråd finns på Hästängsudden. En grillplats med vedförråd samt bänkbord och brygga finns på Gåsholmen. Ett bänkbord finns även på Abborrholmen.

Bevarandemål:

- Väl underhållen entréplats med tydlig reservatskylt invid Aspnäs kapell. Ytterligare väl underhållna reservatsskyltar finns vid badplatsen på Gåsholmen, vid reservatsgränsen invid Gamla Aspnäs samt vid båtplatsen på Hästängsudden.
- Parkeringsplats för 10 bilar vid huvudentrén invid Aspnäs kapell
- Markerade och väl underhållna stigar från Aspnäs kapell till Abborrholmen, Gåsholmen och Gammel Aspnäs via minnesstenen över Heliga Birgittas böneplats.
- Väl underhållen brygga, eldstad, bänkbord och ett vedförråd inom utstängslat område på Gåsholmen.
- Väl underhållet (vindskydd), grillplats och bänkar invid båtplats på Hästängsudden.
- Ett bänkbord finns uppställt på Abborrholmen.
- Gränsmarkeringen följer svensk standard, SIS 03 15 22.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Skylta till reservatet med vägskylt från vägen mellan Östervåla och Månkarbo.
- Ta fram ny förbättrad reservatskylt
- Ta bort den gamla reservatsskylten på höjdpartiet invid Gåsholmen.
- Sätt upp nya reservatsskyltar vid parkeringsplatsen, vid på Gåsholmen, vid båtplatsen på Hästängsudden och en vid stigen från Gamla Aspnäs, se bilaga D.
- Sätt upp tydlig vägvisare mot de tre stigarna.
- Markera den stig som leder till minnestenen av Heliga Birgittas böneplats och vidare mot Gammel Aspnäs i terrängen.
- Städa upp vid grillplatsen på Hästängsudden. Måla om vindskivorna på Vindskyddet alternativt tag bort vindskyddet samt sätt upp nya bänkar.
- Markera reservatets gräns med färg på träd samt med hörnstolpar.
- Se över stängselpassager och komplettera med grindar eller stättor så att allmänheten kan passera in och ut genom området samt mellan olika betsfällor utan att behöva krypa genom stängslet.
- Eventuellt anlägga fågeltorn.

Löpande:

- Städad och välhållen entréplats med parkering.
- Underhåll av stigar och spänger.
- Städning av eldplatserna på Gåsholmen respektive Hästängsudden.
- Röjning av rågången. Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.
- Byt ut skyltar vid behov.
- Tillsyn av anordningar.

Bränder

Uppkomna bränder ska släckas. Efter en eventuell skogsbrand lämnas det brända området för fri utveckling. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för människors säkerhet och framkomligheten längs stigar.

Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar

Befintliga körvägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar inom reservatet får underhållas. Nödvändiga röjningar i anslutning till dessa får utföras. Inom ramen för underhåll ingår även förnyelse av en stigslinga mellan parkeringsplatsen och minnestenen för den Heliga Birgittas böneplats.

Byggnader och andra anläggningar

Ängsladan i den trädbevuxna betesmarken söder om Aspnäs bondgård bör underhållas och kan nyttjas som vindskydd för betesdjuren.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i de skötselområden som ska betas. Stängslen ska förses med genomgångar där så behövs för att underlätta in- och utpassage till och från området samt för att kunna passera genom de olika betesfällorna i området.

Rensning av diken

Rensning av diken, från 1980-talet, som avvattnar marker utanför reservatet ska helst ske manuellt för att orsaka så lite skada som möjligt inom reservatet. Samtidigt måste diken vara funktionsdugliga så att försumpning utanför reservatet förhindras. Rensningen ska göras av förvaltaren.

Vassröjning

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att rensa vattenvegetation inom reservatet.

Jakt och fiske

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Jakten är inte reglerad i reservatsbeslutet. Befintliga jakttorn och siktgator får underhållas. Nya jakttorn och

2009-09-08

Dnr. 511-9684-08
Dossienr: 0331-02-117

siktgator får ej uppföras utan Länsstyrelsens tillstånd. Uppsättning av saltstenar och utfodring av vilt bör ske i samråd med Länsstyrelsen.

Fauna- och floravård

Eventuella åtgärder som kan behöva göras till stöd för hotade eller sällsynta arter (t.ex. uppsättning av uggleholkar) får göras inom reservatet efter samråd med Länsstyrelsen.

Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade enligt lagen om kulturminnen m.m. (SFS 1988:950). Åtgärder som rör fornlämningar ska ske i samråd med länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

Kulturlämningar

Åtgärder som rör kulturlämningar ska ske i samråd med länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör helst ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen och så att status före och efter utförda skötselåtgärder dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs varje år för:

- Parkeringsplats, reservatsskyltar, stigar, eldstad, bänkar, vedförråd och gapskjul samt städning.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart sjätte år för:

- Gränsmarkeringar.
- Ängsladan.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart tolfte år för:

- Öppen betesmark med hävdgynnad flora.
- Trädklädd betesmark med förekomst av grova lövträd och hävdgynnad flora
- Flerskiktad lövrik blandskog med gott om död ved och hålträd.
- Flerskiktad triviallövskog med inslag av grova ädellövträd.
- Välbevarad björkallé med förekomst av äldre träd
- Åkermark.
- Naturligt eutrof sjö med småöar och skär.
- Förekomst av prioriterade arter.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för
Aspnäs

2009-09-08

BILAGA 1
29(30)

Dnr. 511-9684-08
Dossier: 0331-02-117

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	Prio	När	Skötselomr.	Finansiering
Ny vägs skylt	1	Inom ett år	L	Skötselanslag
Nya reservatsskyltar	1	Inom ett år	L	Skötselanslag
Gränsmarkering	1	Inom ett år	L	Skötselanslag
Städning	1	Löpande	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Vart 12:e år enligt ovan.	Alla	Skötselanslag
Kapning av ekar	1	Inom ett år/ kontinuerligt	B	Skötselanslag
Bete	1	Kontinuerligt	A, B, C	Miljöstöd
Röjning av oönskad igenväxningsvegetation	1	Inom ett år samt därefter kontinuerligt	A, B, H, G, I	Skötselanslag
Hävd genom slåtter eller gräsklippning	1	Årligen	H	
Underhåll av gränsmarkering, stigar och andra friluftsanordningar	1	Löpande	Alla	
Uppsättning av vägvisare mot stigar samt markering av stig	2	Inom två år	L	Skötselanslag
Stängsling, förnyad fällindelning enligt betesplan	2	Inom fem år	A, B, C	Skötselanslag
Översyn av stängselpassager, uppsättning av kompletterande grindar och stättor	2	Inom fem år	L	Skötselanslag
Betesputs	2	Vid behov	A	Skötselanslag
Bete	2	Kontinuerligt	C	Miljöstöd
Röjning av lövsly	2	I minst 2 omgångar under en 10 - årsperiod	C	Skötselanslag
Röjning i ungt lövbestånd	2	Inom 3 år och därefter upprepade röjningar med 3-5 års mellanrum	I	Skötselanslag
Markera stig	1	Inom 1 år	L	
Röjning av rågång	2	Löpande	L	
Röjning av mindre skär	2	Vid behov	J	Skötselanslag
Ringbarkning av björk	2	Inom 5 år	D	Skötselanslag
Målning av vindskivor på Gapskjul	2	Inom 5 år	G	Skötselanslag
Renovering av ängslada	3	Inom fem år	K	Skötselanslag
Plantering av nya björkar i björkallén	3	Inom fem år	G	Skötselanslag
Bete	3	Ev. inom 10 år	I	Miljöstöd
Röjning av vide och lövsly samt betesputs	3	Ev. inom 10 år	D	Skötselanslag

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 - 19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för
Aspnäs

2009-09-08

BILAGA 1
30(30)

Dnr. 511-9684-08
Dossienr: 0331-02-117

BILAGOR

- A. Översiktskarta, skala 1:100 000
- B. Reservatskarta, skala 1:40 000
- C. Skötselområdeskarta, skala 1:25 000 (ortofoto)
- D. Byggnader, forn-/kulturlämningar och friluftsanläggningar/-anordningar.

Bilaga A. Översiktskarta

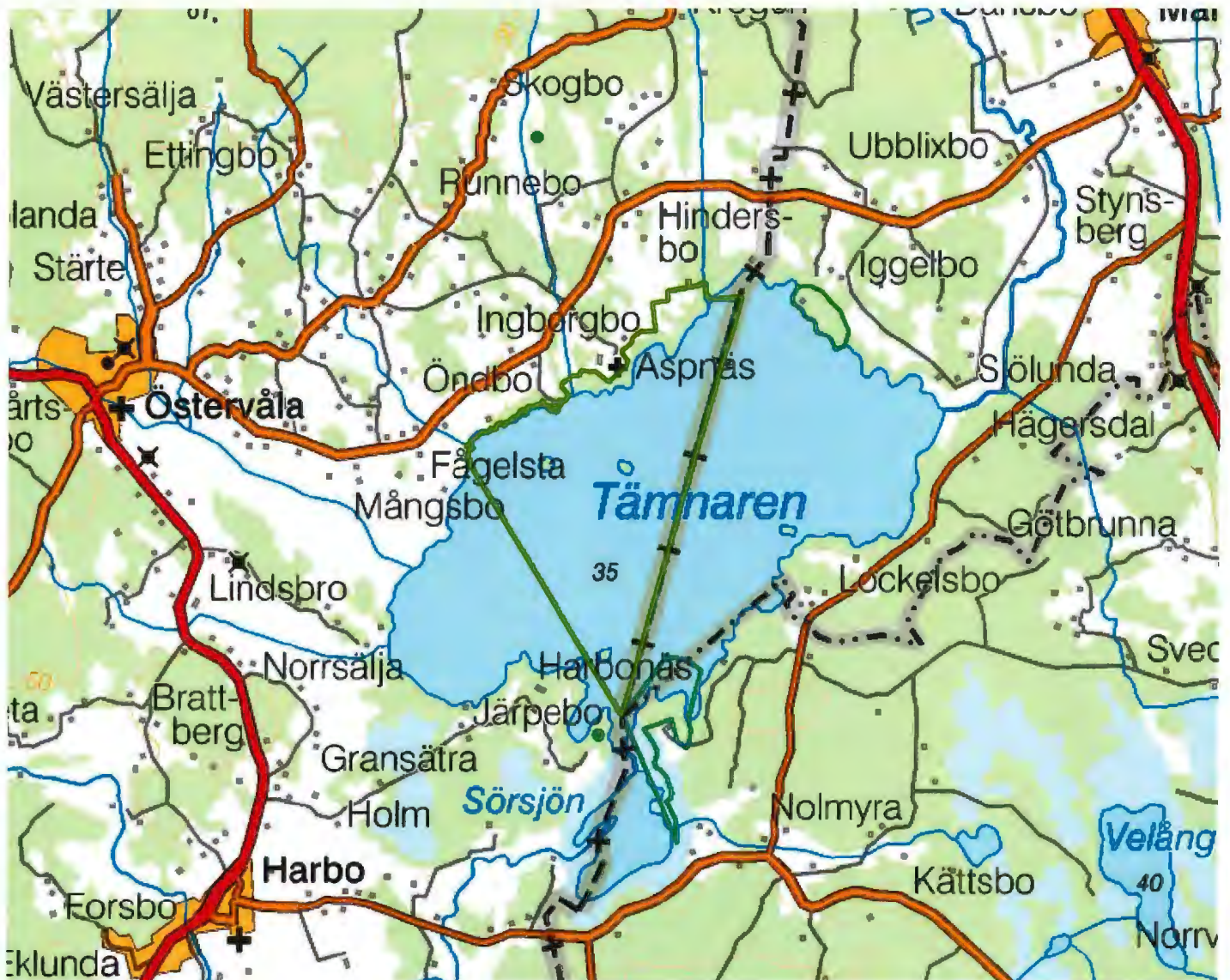
Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala län skötselplan

2009-09-08

511-9684-08

Naturreservatet Aspnäs

Heby kommun

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Översiktskartan ärende 106-2004/188C

0 800 1 600 3 200 4 800 6 400 Meters

1:100 000

 Reservatsgräns

Bilaga B. Reservatskarta
 Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala län skötselplan
 2009-09-08
 511-9684-08
Naturreservatet Aspnäs
 Heby kommun

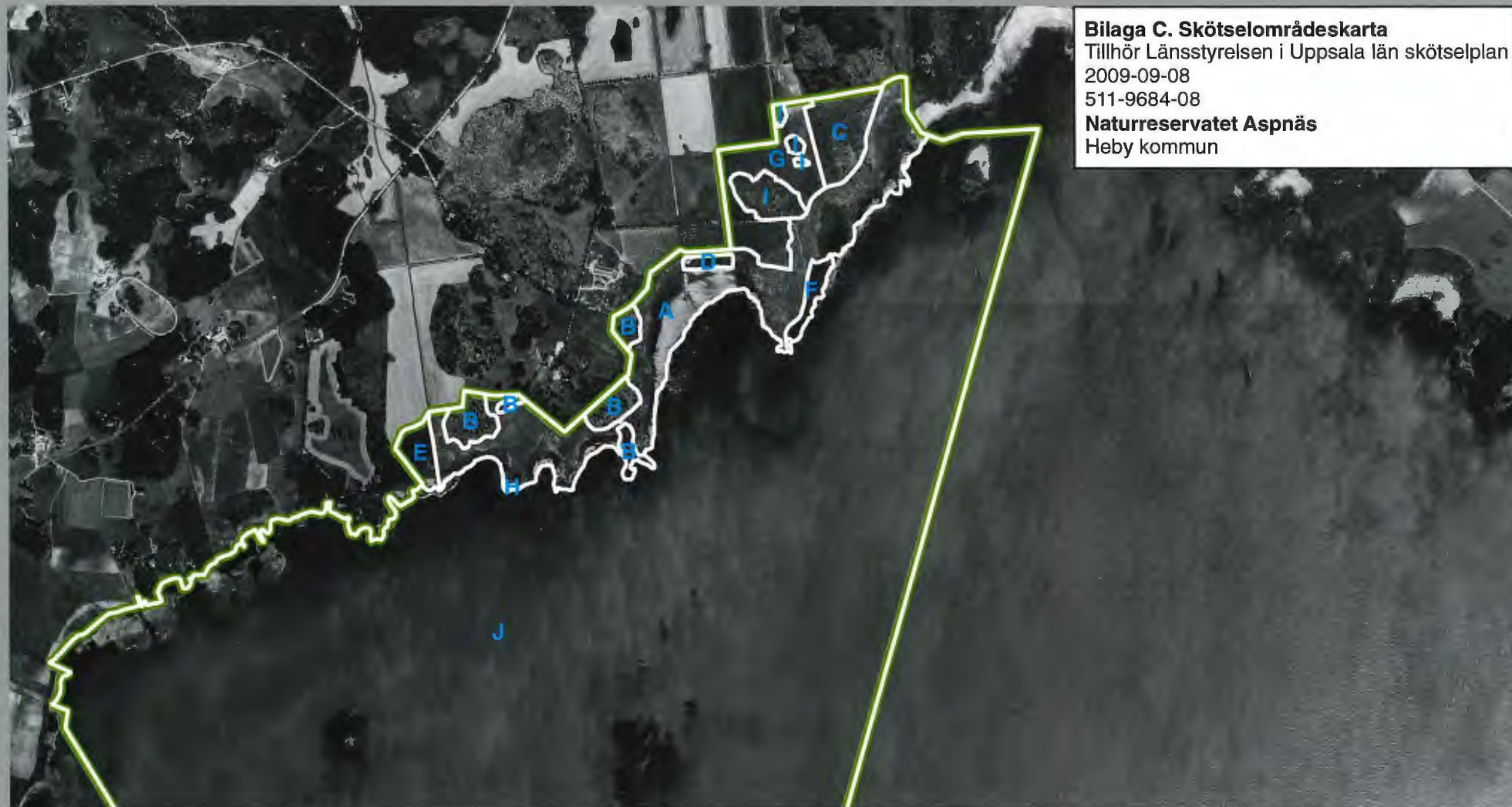
© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188C

0 305 610 1 220 1 830 2 440
 Meters

1:40 000

 Reservatsgräns

Bilaga C. Skötselområdeskarta
Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala län skötselplan
2009-09-08
511-9684-08
Naturreservatet Aspnäs
Heby kommun

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Ortofoto ärende 106-2004/188C

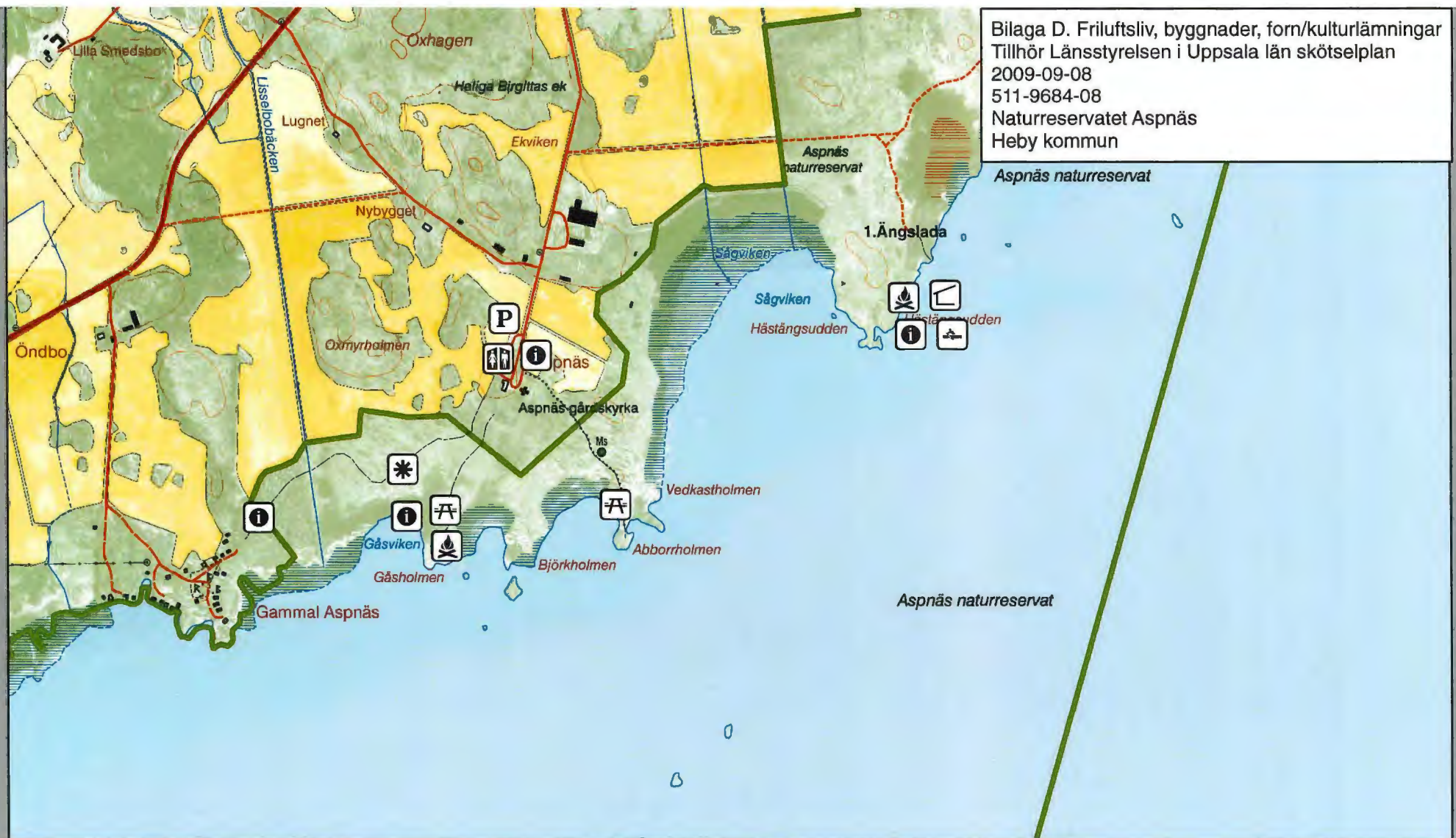
0 195 390 780 1 170 1 560
Meters

1:25 000

 Skötselområdesgräns
 Reservatsgräns

Bilaga D. Friluftsliv, byggnader, fornlämningsplatser
 Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala län skötselplan
 2009-09-08
 511-9684-08
 Naturreservatet Aspnäs
 Heby kommun

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Fastighetskartan 106-2004/188C

0 120 240 480 720 960
 Meters

1:15 000

Parkering	Informationsplats
WC	Båtplats
Rastplats	Fornlämning/kulturlämning - minnesten
Utsiktsplats	Grillplats
Vindskydd	Husgrund
	Vandringsleder
	Reservatsgräns